

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у одредбама члана 97. тач. 6. и 7. Устава Републике Србије, према којима Република Србија, поред осталог, уређује и обезбеђује правни положај привредних субјеката и систем обављања појединих привредних и других делатности, односно својинске и облигационе односе.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Доношењем Закона о обавезном осигурању у саобраћају („Службени гласник РС”, број 51/09 – у даљем тексту: Закон), системски је регулисана област обавезног осигурања у саобраћају имајући у виду, како регулативу Европске уније и регулативу земаља у окружењу, тако и степен развоја тржишта осигурања у Републици Србији.

Нацрт закона о изменама и допунама Закона о обавезном осигурању у саобраћају (у даљем тексту: Нацрт закона), настао је као резултат анализе примене Закона у пракси и утицаја одређених одредби на функционисање тржишта обавезног осигурања у саобраћају.

Наиме, поједина законска решења су показала одређене недостатке који се манифестују кроз тешкоће у спровођењу или чак потпуну немогућност спровођења.

Такође, пракса је показала да поједина решења нису јасно и прецизно регулисана што отежава примену самог закона на начин како је била намера законодавца.

Нацртом закона се уводи, на иницијативу Министарства здравља, обавеза за друштва за осигурање да 5% бруто премије уплаћују на рачун Републичког фонда за здравствено осигурање до 20. у месецу чиме се сматра да су измирене све стварне штете према Републичком фонду за здравствено осигурање тако да Републички фонд за здравствено осигурање нема право истицања регресних захтева према друштвима за осигурање.

Такође, брисањем, односно изменама појединих одредби постојећег Закона, побољшава се примена Закона, уз елиминисање одредаба које су биле неприменљиве, односно тешко применљиве у пракси.

Предложеним изменама и допунама Закона, врше се и одређена појашњења текста Закона, правнотехничко усклађивање са европском регулативом, као и техничке исправке текста Закона.

III. САДРЖИНА ЗАКОНА – ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. прецизира се листа лица која немају право на накнаду штете, по основу осигурања од аутоодговорности, пошто наведена лица имају право на накнаду штете по основу обавезног осигурања превоза опасних материја.

Чланом 2. отклањају се проблеми који се у неким случајевима појављују у пракси а који се тичу захтева за накнаду штете и подношења тужбе пре законом предвиђених рокова за вансудско решавање спора чиме се повећавају укупни трошкови код накнаде штете уз истовремено непотребно додатно оптерећивање судова.

Чланом 3. уводи обавеза за друштва за осигурање да месечно издвајају 5% бруто премије у корист Републичког фонда за здравствено осигурање што представља измирење свих штета према Републичком фонду за здравствено осигурање тако да Републички фонд за

здравствено осигурање нема право истицања регресних захтева према друштвима за осигурање.

Чланом 4. се прецизира до ког износа ће се накнадити штета када је причињена употребом моторног возила иностране регистрације на територији Републике Србије.

Чланом 5. допуњује се члан 61. Закона на начин да се, у складу са Уредбом Европског парламента и Савета 785/2004 проширује листа ризика које покрива обавезно осигурање власника ваздухоплова од одговорности за штету причињену трећим лицима и путницима. Такође, врши се прецизирање за које ваздухоплове обавезно осигурање не мора да покрива штете због ризика рата и тероризма. Прецизирана је и одредба која се тиче обухвата осигурања за ваздухоплове који само прелећу територију Републике Србије, без полетања или слетања са њене територије.

Чланом 6. Министарство надлежно за послове финансија даје сагласност на висину доприноса за вршење јавних овлашћења Удружења осигуравача Србије, што је у складу са ранијом праксом и законским решењима.

Чланом 7. основа за израчунавање доприноса друштава за осигурање се са бруто премије обавезних осигурања остварену у претходној години мења у бруто премију обавезних осигурања остварену у претходном месецу што је представља реалније приказивање тржишног учешћа и досадашњу праксу.

Чл. 8. и 9. врши се правно-техничко усклађивање са изменама закона у претходним члановима.

Чл. 10. и 11. врши се техничко усклађивање позивања одређених ставова у наведеним члановима.

Чланом 12. Предлога закона одређено је да закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

IV. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити средства у буџету Републике Србије.

V. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Предлаже се да се овај закон донесе по хитном поступку како би пратио Закон о буџету за 2012. годину због одредаба које се тичу издвајања средстава за Републички фонд за здравствено осигурање.

ПРЕГЛЕД ОДРЕДАБА ЗАКОНА О ОБАВЕЗНОМ ОСИГУРАЊУ У САОБРАЋАЈУ КОЈЕ СЕ МЕЊАЈУ

Лица која немају право на накнаду штете

Члан 21.

Право на накнаду штете, по основу осигурања од аутоодговорности, нема:

- 1) власник моторног возила чијом му је употребом причињена штета, за штете на стварима;
- 2) возач моторног возила чијом му је употребом причињена штета;

3) лице које је својеволјно ушло у моторно возило чијом му је употребом причињена штета, а које је знало да је то возило противправно одузето;

4) лице које је штету претрпело:

(1) употребом моторног возила за време званично одобрених ауто-мото и картинг такмичења и делова тих такмичења на затвореним стазама, на којима је циљ постизање максималне брзине, као и на пробама (тренингу) за та такмичења,

(2) услед дејства нуклеарне енергије током превоза нуклеарног материјала, **ОДНОСНО УСЛЕД ДЕЈСТВА ОПАСНИХ МАТЕРИЈА ТОКОМ ЊИХОВОГ ПРЕВОЖЕЊА,**

(3) услед војних операција, војних маневара, побуна или терористичких акција, ако постоји узрочна веза између тих дејстава и настале штете,

Захтев за накнаду штете и право на подношење тужбе

Члан 24.

Потраживање по основу осигурања од аутоодговорности оштећено лице остварује подношењем одштетног захтева непосредно друштву за осигурање.

Оштећено лице може поднети захтев за накнаду штете друштву за осигурање са којим је то лице закључило уговор о осигурању од аутоодговорности, ако је таква могућност предвиђена тим уговором, сагласно актима пословне политике друштва.

Ако друштво за осигурање не достави образложену понуду за накнаду штете, односно обавештење из члана 25. став 5. овог закона у року од 90 дана од дана пријема одштетног захтева, односно не исплати малу штету у року из члана 27. овог закона, оштећено лице може поднети тужбу суду и о томе обавестити Народну банку Србије.

ТУЖБА ИЗ СТАВА 3. ОВОГ ЧЛАНА ДОСТАВЉЕНА ПРЕ РОКА ИЗ СТАВА 3. ОВОГ ЧЛАНА СМАТРА СЕ ПРЕУРАЂЕНОМ.

Друштво за осигурање дужно је да захтев из става 1. овог члана евидентира у посебној књизи штета са даном пријема захтева, по редоследу пријема.

У случају накнаде штете по захтеву из става 2. овог члана, друштво за осигурање које је исплатило штету има право на регрес од друштва за осигурање чији је осигураник одговоран за штету.

Истицање регресних захтева правних лица из области социјалног осигурања

Члан 35.

Правна лица која обављају послове здравственог, пензијског и инвалидског осигурања могу, на име исплаћених обавеза за своје осигуранике, према друштву за осигурање истицати регресне захтеве по основу осигурања од аутоодговорности у износу стварне штете, до износа највише обавезе друштва, у случајевима кад те захтеве, према одговарајућим прописима, могу истицати према лицу одговорном за штету.

Стварном штетом из става 1. овог члана сматрају се трошкови лечења и други нужни трошкови проузроковани лечењем, као и сразмеран износ пензије оштећеног лица односно чланова његове породице, а који се одређује у капитализованом износу према преосталом времену стажа осигурања и годинама живота лица потребних за стицање права на старосну пензију.

~~ДРУШТВО ЗА ОСИГУРАЊЕ ДА НЕ ДА 5% БУТО ПЕНСИЈЕ ОСИГУРАЊА ОД АУТООДВОРНОСТИ ПЛАЊЕ НА РАЈИ ПРВО ПЛАЊЕ ОБЕЗБЕДИ И СПОДИ САЗОЗДРАВНО ОСИГУРАЊЕ (У ДАВ ПЕСУ РЕПУБЛИКЕ ФД У СТАДУ САЗОДЛИСМЕ УРЕМЕ САЗОЗДРАВНО ОСИГУРАЊЕ~~

~~ПРОДАТИ САЗ 3. ОД ЧЛАНА САЗА ИЛИ САЗОЗДРАВНО ОСИГУРАЊА ОД АУТООДВОРНОСТИ ПЕХОДОМ КЕЛУ ДРУШТВО ЗА ОСИГУРАЊЕ ПЛАЊЕ ДО 20. УМБЛУ~~

~~У ПЛОМ И САЗ 3. ОД ЧЛАНА САЗА СЕ ДА ОУИМНЕ СЕ ОБВНЕ ШЕЕ И САЗА 2. ОД ЧЛАНА ПРА РЕПУБЛИКОМ ФДУ~~

Накнада штете проузроковане употребом моторног возила иностране регистрације

Члан 39.

Лице коме је причињена штета употребом моторног возила иностране регистрације на територији Републике Србије, за које постоји ваљана међународна исправа или други доказ о осигурању од аутоодговорности, подноси одштетни захтев друштву за осигурање које је добило овлашћење Удружења за обављање послова који произлазе из међународног споразума о осигурању власника моторних возила од одговорности за штете настале употребом моторних возила у земљи или иностранству.

АКО ЈЕ НАЈНИЖА СУМА ОСИГУРАЊА ТЕ ДРЖАВЕ ВИША ОД СУМЕ ОСИГУРАЊА ИЗ ЧЛАНА 22. ОВОГ ЗАКОНА, ШТЕТА ЋЕ СЕ НАКНАДИТИ ДО ИЗНОСА НА КОЈИ ЈЕ ЗАКЉУЧЕНО ОСИГУРАЊЕ, ОДНОСНО У СКЛАДУ СА ПОЛИСОМ ОСИГУРАЊА МОТОРНОГ ВОЗИЛА ИНОСТРАНЕ РЕГИСТРАЦИЈЕ.

Ако друштво за осигурање коме је поднет одштетни захтев из става 1. овог члана у року од 60 дана од дана пријема тог захтева не исплати накнаду штете, оштећено лице има право да одштетни захтев поднесе Удружењу.

Ако Удружење не исплати накнаду штете у року од 30 дана од дана пријема одштетног захтева, оштећено лице може поднети тужбу против Удружења или друштва за осигурање из става 1. овог члана и о томе обавестити Народну банку Србије.

Обавеза осигурања власника ваздухоплова од одговорности за штету причињену трећим лицима и путницима

Члан 61.

Власник ваздухоплова дужан је да закључи уговор о осигурању од одговорности за штету коју употребом ваздухоплова причини трећим лицима и путницима.

Треће лице из става 1. овог члана је свако лице, осим путника и чланова летачке и кабинске посаде ваздухоплова који су на дужности у току лета.

Путник из става 1. овог члана је свако лице које се превози ваздухопловом, уз сагласност власника ваздухоплова, осим чланова летачке и кабинске посаде ваздухоплова који су на дужности у току лета.

Уговор о осигурању из става 1. овог члана покрива и штете причињене терету и пртљагу.

Уговор о осигурању из става 1. овог члана не мора покривати штете причињене терету и пртљагу, ако се ваздухоплов не користи у комерцијалне сврхе.

Уговором о осигурању из става 1. овог члана покривене су и штете због ризика рата и тероризма, ОТМИЦЕ ВАЗДУХОПЛОВА, САБОТАЖЕ, ПРОТИВПРАВНОГ ПРИСВАЈАЊА ВАЗДУХОПЛОВА И ГРАЂАНСКИХ НЕМИРА.

Изузетно од става 6. овог члана, за ваздухоплове којима МТОМ износи до 500 kg, А КОЈИ СЕ НЕ КОРИСТЕ У КОМЕРЦИЈАЛНЕ СВРХЕ, ОДНОСНО КОЈИ СЕ КОРИСТЕ ЗА ОБУКУ ПИЛОТА, СПОРТСКО ИЛИ АМАТЕРСКО ЛЕТЕЊЕ, УНУТАР ВАЗДУШНОГ ПРОСТОРА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, уговор о осигурању из става 1. овог члана не мора покривати штете због ризика рата и тероризма.

Власник иностраног ваздухоплова који улази у ваздушни простор Републике Србије мора бити осигуран од одговорности за штету из става 1. овог члана, ако нема друго обезбеђење за накнаду штете или ако међународним уговором није друкчије уређено.

Изузетно од става 8. овог члана, власник ваздухоплова који није регистрован у Републици Србији, односно држави чланици Европске уније, односно чији је ваздухоплов регистрован изван територије Европске уније и чији летови не укључују слетање на територију или полетање са територије Европске уније, ОДНОСНО РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, него само лет у ваздушном простору Републике Србије, не мора уговором о осигурању из става 1. овог члана имати покривене штете причињене путницима, терету и пртљагу.

Регистрација ваздухоплова и продужење регистрације може се извршити кад се органу надлежном за регистрацију поднесе доказ о закљученом уговору о осигурању из става 1. овог члана.

Власник ваздухоплова који не подлеже обавезној годишњој регистрацији, дужан је да закључи уговор о осигурању из става 1. овог члана приликом добијања одговарајуће дозволе за употребу.

Члан 70.

Удружење, чији су чланови сва друштва за осигурање која обављају послове обавезног осигурања у саобраћају, врши следећа јавна овлашћења:

1) обавља послове националног бироа осигурања који произлазе из међународног споразума о осигурању власника моторних возила од одговорности за штете настале употребом моторних возила у земљи или иностранству;

2) прописује и штампа обрасце и врши контролу употребе међународне карте осигурања власника моторних возила од одговорности за штете настале употребом моторних возила у земљи или иностранству, као и обраду одштетних захтева у вези с тим осигурањем (зелена карта);

3) води Информациони центар, Биро за накнаду штете и Регистар штетних догађаја;

4) прикупља, обрађује, чува, доставља, односно објављује на свом веб сајту податке од значаја за обављање послова поверених овим законом, укључујући и податке о постављеним одштетним захтевима по свакој полиси осигурања за примену бонус - малус система, које су друштва за осигурање дужна да достављају Удружењу;

5) представља друштва за осигурање пред државним и другим надлежним органима у земљи и међународним организацијама за осигурање;

6) утврђује висину доприноса који уплаћују друштва за осигурање ради обезбеђивања средстава за извршење послова Удружења поверених овим законом;

7) доноси кодекс о понашању у пословима обавезног осигурања;

8) обавља друге послове утврђене овим законом.

~~Удружење обавља Народну банку Србије о овим пословима из става 1. така 6) овог члана МИНИСТАРСТВО НАДЛЕЖНО ЗА ПОСЛОВЕ ФИНАНСИЈА ДА СТАС ОТ НАВИН ДРИСА ИЗ СТАВ 1. ТАКА 6) ОВО ЧЛАНА О ЧИУ ДРУЖЕ БАВЛЈА Н РДУ БАНКУ СРБИЈЕ~~

Удружење саставља обрачун прихода и расхода који се односи на вршење јавних овлашћења и доставља га министарству надлежном за послове финансија.

Удружење је дужно да податке за примену бонус - малус система, по захтеву, достави Народној банци Србије и друштву за осигурање.

Средства

Члан 75.

Извори средстава Гарантног фонда су:

- 1) доприноси друштава за осигурање;
- 2) средства буџета Републике Србије у првој години рада;
- 3) приходи од улагања и други приходи Гарантног фонда;
- 4) други извори у складу са законом.

Средства која се образују доприносом друштава за осигурање служе за покриће обавеза из члана 74. овог закона и за покриће трошкова пословања Гарантног фонда.

Друштва за осигурање средства из става 2. овог члана обезбеђују издвајањем из премије обавезних осигурања.

Доприноси друштва за осигурање исказују се у процентуалном износу у односу на бруто премију обавезних осигурања остварену у ~~преједној години~~ ПЕРИОДУ КРЕЉУ

Висину доприноса друштва за осигурање утврђује управни одбор Гарантног фонда, уз сагласност Владе.

Члан 98.

Новчаном казном од 300.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ друштво за осигурање:

1) ако не закључи уговор о обавезном осигурању у складу са условима осигурања и тарифама премија, који су на снази у време закључења уговора о осигурању или одбије понуду за закључење тог уговора или уз закључен уговор о осигурању не преда услове осигурања и Европски извештај о саобраћајној незгоди (члан 5. ст. 1. до 3. и члан 31. став 2);

2) ако отпочне да примењује услове обавезног осигурања, тарифу и премијски систем пре истека рока из члана 6. став 1. овог закона или после издавања налога из става 3. тог члана;

3) ако закључи уговор о обавезном осигурању супротно члану 7. овог закона;

4) ако не прикупља, не обрађује и не чува податке о осигураницима, осигураним превозним средствима, штетним догађајима и ликвидацији штета и друге податке, по основу обавезног осигурања и не одржава базу података о тим подацима или те податке не доставља Удружењу на прописан начин (члан 9. и члан 42. став 3);

5) ако не закључи уговор о осигурању од аутоодговорности на обрасцу полисе осигурања јединственом за територију Републике Србије (члан 19. став 1);

6) ако даном пријема одштетног захтева не евидентира захтев у посебној књизи штета, по редоследу пријема или ако у прописаним роковима од дана пријема одштетног захтева не утврди основ и висину тог захтева, не достави образложену понуду за накнаду штете, не исплати неспорни део накнаде штете, односно накнаду штете оштећеном лицу, односно не обавести то лице о непостојању основа на накнаду штете (члан 24. став 4, чл. 25. и 27, члан 39. став 2 3, члан 40, члан 49. и члан 106);

6А) АКО НЕ УПЛАЋУЈЕ СРЕДСТВА У СКЛАДУ СА ЧЛАНОМ 35. ОВОГ ЗАКОНА;

7) ако не врши обрачун премије осигурања сагласно одредбама чл. 42. и 43. овог закона;

8) ако са техничким прегледом или са њим повезаним лицем закључи уговор супротно члану 44. став 4. овог закона;

9) ако омогући техничком прегледу наплату премије осигурања (члан 44. став 5);

10) ако послује супротно одредбама члана 45. овог закона;

11) ако не одреди овлашћеног представника за решавање штета у државама чланицама Европске уније (члан 47);

12) ако Удружењу не доставља податке прописане чланом 50. став 6. овог закона;

13) ако благовремено не изда потврду из члана 59. овог закона;

14) ако не уплаћује доприносе у Гарантни фонд, односно Удружење сагласно одредбама чл. 57, 70, 75. и 112. овог закона;

15) ако поступа супротно члану 108. овог закона.

За привредни преступ из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у друштву за осигурање новчаном казном од 100.000 до 200.000 динара.

Члан 99.

Новчаном казном од 100.000 до 500.000 динара казниће се за привредни преступ одговорно лице у Удружењу:

1) ако не исплати накнаду штете оштећеном лицу у року из члана 39. став 3 4. овог закона;

2) ако на свом веб сајту не објављује благовремено податке из члана 42. став 4. и члана 70. став 1. тачка 4) овог закона;

3) ако не организује Информациони центар, Биро за накнаду штете и Регистар штетних догађаја и не обезбеди њихов рад у складу са овим законом (чл. 50. до 58. и члан 70);

4) ако не доставља податке сагласно члану 70. став 4. овог закона.

Почетак рада Гарантног фонда

Члан 111.

До почетка рада Гарантног фонда послове из његовог делокруга обављаће Удружење, сагласно прописима који су били на снази до дана ступања на снагу овог закона.

Удружење је дужно да пословање настало по основу обавеза гарантног фонда при Удружењу проистеклих по основу уговора о обавезном осигурању закљученим са друштвима за осигурање којима је одузета дозвола за обављање послова осигурања до дана ступања на снагу овог закона, обавља преко посебног наменског рачуна гарантног фонда при Удружењу.

Посебан наменски рачун гарантног фонда при Удружењу из става 3. 2. овог члана Удружење је дужно да отвори по ступању на снагу овог закона.

Даном почетка рада Гарантног фонда Удружење ће том фонду пренети средства, права и обавезе у вези са тим средствима, који се односе на територију Републике Србије, као и припадајућу опрему, архиву и документацију која је служила за обављање послова тог фонда, осим оних који се односе на измиривање обавеза из става 3. 2. овог члана. Гарантни фонд ће преузети и запослене у Удружењу који су у Удружењу, на дан ступања на снагу овог закона, обављали послове Гарантног фонда из става 2. 1. овог члана.

Извори средстава за измиривање обавеза од стране гарантног фонда при Удружењу

Члан 112.

Извори средстава гарантног фонда при Удружењу за покриће обавеза из члана 111. став 3. 2. овог закона су: додатни допринос друштава за осигурање и други извори сагласно прописима који су били на снази до дана ступања на снагу овог закона.

Додатни допринос из става 1. овог члана уплаћују друштва за осигурање издвајањем из премије обавезног осигурања и средстава остварених од регресних захтева према лицима која нису закључила уговор о осигурању од одговорности, на начин, у роковима и обиму које утврђује министар надлежан за послове финансија.

Под другим изворима из става 1. овог члана сматрају се средства прибављена из буџета Републике Србије, део средстава остварених приватизацијом друштава за осигурање, донације домаћих и страних правних лица и друга средства која утврди министар надлежан за послове финансија.

Висину средстава из буџета Републике Србије утврђује министар надлежан за послове финансија.

Агенција за осигурање депозита, која обавља функцију стечајног управника у друштвима за осигурање којима је одузета дозвола за обављање послова осигурања до дана ступања на снагу овог закона и над којима је покренут поступак стечаја, дужна је да министарству надлежном за послове финансија доставља месечне извештаје о пријављеним потраживањима, као и пројекцију очекиваног доспећа обавеза за наредна три месеца за штете настале по основу закључених уговора о обавезном осигурању са тим друштвима за осигурање.

Удружење улаже средства која су намењена за измирење обавеза гарантног фонда при Удружењу, сходном применом прописа којима је регулисано депоновање и улагање средстава осигурања друштава за осигурање.